

ВЛАДИМИР ПОЛЯНОВ
ИГРАЧИ

chitanka.info

1

Срещното легло е негово. В тясната, черна дупка сме само двамата. Когато поискаме да погледнем небето, отиваме един след друг пред прозорчето с решетката, защото то е малко, за да застанем едновременно аз и той.

Шмид е сварил жена си да се целува с някакъв непознат мъж. Той е бръснар й в джоба му винаги се намирал бръснач. Ако е имал време да почака, да отиде например да вземе бръснача от магазина, всичко щяло да мине благополучно, защото се установило по-късно, че непознатият мъж бил завърналият се от чужбина брат на жената, когото Шмид не познавал. Но той имал бръснач подръка и макар роден швейцарец и доста хладен по темперамент, избухнал и преди да помисли какво прави, заклал жена си и тежко наранил брата.

За мене той не знае нищо и не любопитствува да узнае. Смята, че няма по-трагична и вълнуваща история от неговата. Понякога плаче. Шмид не е престъпник, лошо е попаднал — това е всичко!

Килията е съвсем тясна за двама ни. Опушените каменни стени навяват хлад. Понякога ми се струва, че сме потопени в някое блато, и ми е много тежко. Небето, което се вижда през прозорчето, ми припомня за живота вън и ми става още по-тежко. Изглежда, немалко се измъчва и бръснарят. Случва се все пак да бъдем и весели. Тогава играем със зарове, направени от натопен и мачкан хляб. Шмид ги направи. На мене не би ми дошло наум.

Заровете са доста разкривени и леки. Аз почти никога не ги хвърлям добре. Швейцарецът ми се подиграва.

— Ако можеше винаги да се хвърля добре, нямаше да бъдеш в затвора!

Отговарям му със същото, но повече не мога да играя. Шмид все пак е доста ограничен и не разбира колко ме нараняват думите му. Те ме връщат към миналото. Някога бях хвърлил хубав зар...

Аз бях секретар във Външното министерство и се ползувах с доверието да получавам поверителни задачи. В България винаги е

имало лица от чуждия дипломатически корпус, които са се занимавали с нещо повече от официалната си задача. Те се явяваха като скрити, невидими ръководители на шантажи, кражби на документи, завербуване на предатели и други такива, докато привидно водеха празен светски живот. Тъкмо поради последното обстоятелство обикновеният полицай нямаше много възможности да наблюдава и проследи действията на някои от тези хора. Бяха нужни равни сили по положение и достъп в ония среди, дето се движеха и действуваха те. Външното министерство противопоставяше свои служители. Аз се ползувах с доверието да бъда един от тях и доказах, че заслужавам даденото ми доверие: нишките на няколко афери попаднаха в ръцете ми и аз с удоволствие разниших цялото кълбо.

Не пропускам да спомена за удоволствието, защото без него не върша нищо, или по-скоро не вършех нищо. Аз бях на двадесет и осем години и живеех за слънцето, хубавите жени и работата си. Животът ми се усмихваше.

Един ден началникът на отдела, към който се числях, ме повика:

— Много съм доволен — започна той — от последния ви доклад. Спирам се отново на вас.

Аз се поклоних. Той ми посочи креслото до писалището, предложи цигара. Седнах и небрежно оглеждах светлия кабинет. Изпитвах истинска радост, а хитрувах, правех се на безразличен към случая. На срещната стена висяха в златни рамки портретите на четирима министри от миналото. Тогава брадите и бакенбардите са били на мода. От стената ме гледаха четири стари, мустакати и брадати мъже. Лицето на единия беше бледо, изопнато, с мрежа подути вени по челото. Той бе втренчил и двете си очи, но сякаш гледаше само с едното. През широките сводести прозорци блестеше слънцето. Завесите на позлатените корнизи излъчваха някакво сияние и пълнеха кабинета с него.

Аз бях потънал във фотьойла с облеegnати лакти. Очакваше ме нова задача.

Началникът го каза съвсем ясно.

Напразно се мъчех да прикривам радостта си. Имах изключителна причина да посрещна новата задача като щастлив случай, без да смятам, че бях поласкан от държането на моя шеф. Да

бъда натоварен със задача, значеше да не стоя в канцеларията, да бъде почти свободен, да разполагам с времето си. Тъкмо това ми трябваше.

Началникът продължи.

— Вие познавате Алфред Зебо?

Беше в навечерието на Европейската война.

Между очерталите се два противникови блока се водеше задкулисна дейност за привличане приятели и съюзници на тяхна страна. България, макар и незначителна по сили и току-що излязла от поражението в една война със своите съседи, поради местоположението си бе станала център на особено внимание.

В София бяха дошли агенти от всички по-големи държави. Между тях най-интересният и ще кажа веднага, най-опасният беше Алфред Зебо.

— Познавам го! — отговорих на началника и настроението ми се подкоси.

Бях обзет от нескрито смущение.

Отговорникът на отдела се усмихна:

— Виждам, че и вие не можете със спокойствие да си спомняте за тая личност.

Възразих.

— Оставете! Виждам! Но, струва ми се, толкова по-интересна ще бъде и вашата задача.

— И тя се състои?

Началникът мина пред писалището и седна близо до мене.

Като угаси цигарата си, той зашепна. Имал сведения. Алфред Зебо вършел нещо повече от официалната си секретарска длъжност в легацията. Трябвало да се проникне в неговите тайни работи. Това било от голямо значение. Аз съм могъл да изиграя една завидна роля.

Слушах и се вълнувах.

Чудно защо съдбата ми устройваше среща тъкмо е тоя човек!

Познавах Зебо. Няколко пъти бях го срещал и винаги оставах с едно и също впечатление, че той ме следи и проучва с особен интерес и ако някога започнем борба, не аз ще бъда победител.

Много пъти през живота си съм оценявал известни личности. Почти никога не съм се излъгвал. Смятах, че не се мамя и сега за сериозната опасност, която ме заплашваше при един двубой с тоя чужденец.

Бях прав, излезе, че интуицията ми не бе ме излъгала.

Но за това сетне...

През оня ден аз не бих се страхувал от него, ако той изглеждаше странен, тайнствен, внушителен.

Има хора, на които природата е вложила всичко в красотата им, а ги е оставила празни и глупави.

Има други, които държат много на поведението си, на блестящия си външен вид, а под всичко се крие простакът.

Такива не биха ме уплашили.

Но да имаш работа с един изключително хитър човек, който с нищо не издава възможностите си, е пълно с опасности. Зебо изглеждаше истински светски човек — изящен, остроумен, любезен, тактичен. И днес виждам красивата му фигура, прихлупената му светла шапка, монокъл, зад който втрещено гледаше едното му око, докато другото се усмихваше. Той водеше привидно празен живот. Ходеше на тенис и езда, следобед на чай в някои познати, вечер — в клуба. Но в тайната архива на нашия отдел от една година насам нямаше преписка, без да се споменава неговото име. Той се явяваше като скрит двигател във всяка афера, докато изглеждаше, че живее с единствената грижа за гънките на панталона си, за чистата риза или за някой нов удар на тенискорта.

Не можах да възразя нищо на началника си. Приех задачата.

Когато излязох от министерството, въздъхнах с облекчение, сякаш бях се измъкнал след продължително гърчене от въжена примка. Слънцето беше позлатило булеварда. Отворих очи, за да видя хубавия ден. Отсреща металът на Цар Освободител блестеше и оживяваше коня му и крилатата жена с меч, както и бойците под тях, тръгнали в неспирен марш пред Народното събрание и златните куполи на „Александър Невски“. Пред паметника, като широка застояла река, лежеше павираният с жълти плочки булевард, по който шестуваше пъстра върволица от съблазнителни млади жени и издокарани мъже. Беше вече единадесет и половина — часът на обедната разходка за столичния свят. Пъстрата тълпа стигаше до двореца, засенчен в дъното на булеварда от стволовете на столетни дървета, и се връщаше към парка от другата страна, дето булевардът се разливаше в двете сенчести алеи под чадъра на раззеленилите се кестени.

Тръгнах натам. Все повече идвах на себе си. Всъщност беше ли ме заплашило нещо? Вече отхвърлях тая вероятност.

В тоя миг, когато пиша, моят живот с всички нишки, по които е трепкала мисъл и предчувствие, с всички пътеки, по които се е стигало до някое събитие, по-рано или по-късно, незначително или важно, до оня момент, когато дойде преломяващият удар, стои в съзнанието ми съвсем ясен. Аз помня всеки миг откъде съм тръгнал, кого съм срещнал, какво съм извършил и помислил. И сега разбирам. Ударите никога не идват неподготвени. Най-незначителните събития не са безсмислени. Около живота на дадена личност от рождението ѝ се набелязват точки, пътеки, пътища, връщания и отново тръгвания, но всички водят към голямото, преломното събитие в тоя живот. Сега аз мога да кажа, ако това беше станало, ако другото бях видял. Ние вървим слепи — виждаме дърветата, а не семето, сока, въздуха, слънцето, които са ги отхранили. Виждаме нещастieto или радостното произшествие, а не привидно дребните, незначителните обстоятелства, които са ги подготвили. Моите първи предчувствия, необясними вълнения оня ден пред началника, когато чух каква задача ми възлага, можеха да ме спасят, ако им бях отдал повече внимание. Аз ги отхвърлях, бягах от тях. Не исках да мисля за тях. Вървах към парка и все повече се отвличах от тях.

Всяко кътче от моето същество се занимаваше вече с друго — свежо, радостно, сладостно и замайващо. Колкото повече приближавах парка! Какъв хубав ден имахме! Отвъд моста с железните орли, по павираното шосе до хълма, отдето почваше боровата гора, всичко стоеше спокойно, светло и разнежено като на картина. Аз минах край езерото при входа на парка. Зад стъклата на цветарския павилион тържествуваха всички радостни багри — едно слънце от цветя, между които се промъкваше бялата, деликатна ръка на продавачката. По входната алея минаваха колички с розови бебета. Зад езерото се показваше синята Витоша. Едно дете плачеше до електрическия стълб, на който висеше автоматът за шоколад. Аз се отправих към първата странична алея с японските рози.

2

По това време наемах стая в голям, многоетажен дом. От входа тръгваше дълъг, почти мрачен коридор със стълби и врати за партерните жилища от двете страни. В дъното започваше главното стълбище за горните етажи. Вечер в коридора едва мъждееше слаба електрическа крушка и оскъдно даваше възможност да се намери пътят. Входът стоеше отворен денонощно и аз не можех да се освободя от чувството, че някога тука ще се случи нещо.

Една вечер пред входа заварих голяма тълпа, а отвътре, в полутъмния коридор, се чуваха гласове, между които на няколко пъти надделя пискането на жена и почти нечовешкият настървен вик на някакъв мъж. Приблжих и разбрах какво се е случило. По всичко изглеждаше, че мъжът и жената, които викаха, са близки — съпрузи или любовници, — скарали се бог знае защо. Мъжът посегнал да удари, подхлъзнал се и паднал. Тогава жената стъпила с обувката си на лицето му и запискала злобна и тържествуваща. Ако тя бе само отвърнала на удара му, може би нищо не би се чуло и тълпата не би се събрала, защото те вървели из улицата и почти незабелязано се карали. Необичайната ѝ постъпка обаче привлякла минаващите хора и разярила истински мъжа. Започнала нова схватка и попаднали в полутъмния коридор. Може би те живееха някъде из големия дом.

Аз не видях лицата им. Отминах и вече нищо не чух за разправията долу.

Но тая вечер и дълго още не можех да забравя разказа за постъпката на жената и нейното ликуване, когато сложила подметката си върху лицето на мъжа. Каква безгранична омраза, какво дълбоко презрение може да накара една жена да притисне с мръсната си обувка лицето на съпруга или любовника и да тържествува? Чувствах кръвта ми да излиза от пътя си и да залива цялото ми тяло при спомена за тая жена. Особено сега, когато всичко в моя живот е минало, когато всичко вече се е случило...

Три дни отлетяха както си отиваха всичките ми дни от много време. Задачата, с която бях натоварен, тежеше на съвестта ми, но не предприемах нищо. Отгоре на всичко и не стъпвах в министерството. За разлика от усърдието ми до неотдавна, напоследък живеех съвсем особено — не по навика и характера ми. Сега можех съвсем да не се безпокоя за това. Получил важната задача, можех да отсъствам колкото си искам и поне за известно време да не върша нищо. Разбира се, аз се мярках и в службата си, но главното, което продължавах да върша, беше да ходя до парка по алеята с японските рози, било сутрин или следобед, но преди всичко сутрин. Споменах за радостта си от слънцето, хубавите жени и работата си. Имаше обаче дни, през които слънцето пострадваше заради хубавите жени или работата за слънцето. По това време и работата, и слънцето бяха останали на по-заден план заради една жена.

Веднъж на път за градината срещнах Зебо. Той беше в бял костюм, с открита риза и без шапка, размахваше ракета. Забеляза ме и най-любезно заговори. Как умееше той да върши това! Закачи ме за постоянния ми интерес към парка, особено за алеята с японските рози. Аз пламнах смутен. Откъде знаеше той това? Зебо се смееше:

— Безспорно японските рози са толкова ароматични и красиви! Аз също много ги харесвам. С удоволствие бих им се наслаждавал, ако имах повече време за това...

По-интимен никога не е бил. Въпреки това окото зад монокъла ме гледаше строго и изпитателно и аз не се съмнявах, че разиграваше комедия. Останах с известно смущение до края на срещата. Смущаваше ме, че той беше открил интереса ми към алеята с японските рози, и не се съмнявах, че иронично загатва нещо повече. Какво можеше да бъде то? Любовната интрижка, в която се бях увлякъл, или може би задачата, с която бях натоварен около личността му?

Стигнахме до входа на градината и се разделихме. Той отиде към тенискорта, аз се отклоних по алеята към моите японски рози. Вече казах, че по това време всичките ми интереси страдаха заради увлечението ми по една жена. Не зная какво мнение ще си съставите за характера ми. Вярно е, че чиновник като мене трябва да бъде по-предпазлив и сдържан, но със същото спокойствие, с което произнасям мъдро какво е трябвало, аз вървах в противната посока. Тука, в алеята

с японските рози, една слънчева сутрин срещнах тая жена. Оттогава аз я търсех, без да я познавам, без тя да ми е обещала, че ще ме чака или че ще дойде. Една сутрин тя мина през тая алея и ме погледна. Само толкова. Нищо повече. Не позирам. Не казвам, че се е случило някакво чудо. Тя ме само погледна. От тоя ден непрекъснато я търсех.

Има погледи скъпи, които будят надежди. Погледът на тая жена съсредоточи целия ми живот в мисъл по нея. Искях да я срещна още веднъж, само още веднъж. Ако тя ме бе погледнала два пъти, ако бе дошла на другия ден отново, може би щях да постъпя с нея както с много други. Със своето скъперничество тя увеличи цената на онова съдбоносно в очите, което ми действа...

Юли беше разцъфнал цветя, дървеса и изпълнил градината с аромати, пъстроцветие, слънце и желаниа. Тя и днес не дойде. Седнах на същата пейка, край която мина някога. Зададе се откъм гората. Преди да се извърна, усетих нейния парфюм, сетне видях очите, които гледаха към мене. Имаше сини очи и те грееха в един венец от патинирано злато. Златото беше косата й. Когато отмина, видях я цялата. Тя стъпваше безшумно, като видение, и оставяше следа от упоителния мирис след себе си. Но тя вече не дойде, макар на другия ден да я чаках на същата пейка. Нямах да дойде и днес. Тревожех се и измъчвах. Колко време вече я търсех. Коя беше тая жена, откъде се появи, къде изчезна? В тия минути смогвах и да размислям. Поразяваше ме слепотата, с която се увлякох по нея. Защо това не се бе случило с друга? Колко бях срещал! Или има една и тя е оная, на която не можем да устоим? Чувствувах, че съм попаднал сред мистерия от чувства и сили. От тях познавах само едно: желанието да я видя пак.

Тя и тоя ден не дойде.

3

Вечер се прибирах вкъщи. Твърде рано според мене! Защо не я търсех другаде, а само в градината? Имаше нещо тъпо, идиотско в постъпките ми. Защо се бях заловил само за градината? Някога в разговор един разправяше, че убийците след престъплението винаги като хипнотизирани минават край мястото на убийството. Не беше ли ме обхванала някаква такава? Съвсем сантиментално можех да мисля, че в градината убих волята и нрава си.

Какво правех вкъщи — заравях се в книгите, четях, пишех, пушех, пиех — вършех всичко безполезно, за да се съсредоточа някъде. Големият, многоетажен дом в тия часове беше същинска лудница. Горе свиреха, долу пееха, някъде плачеше бебе, само отвъд стената в съседния апартамент беше тихо. Но аз усещах тишината там повече от шума, плачовете и виковете. Имаше минути — треперех изплашен от нея. Като върху бял лист в тая тишина невидима ръка отбелязваше моята тревога. Веднъж изплашен избягах. Намерих компания и останах с нея. Имаше музика, паркет за танци, много вино и няколко познати хубави жени. Пих, танцувах, ухажвах, но всичко вършех не като някога. Питаха ме какво ми е. Познаваха ме и намираха, че съм се променил, че нещо особено ме е обхванало. Това нещо беше дяволското. Пих тая нощ и ругаех себе си. Не бе ли се родил един нов Вертер със сто години закъснение? Оставаше ми да започна дневник. Аз не бях обичал никога. Харесвал съм и пожелавал крака, уста, коси. Сега бях... Напих се, но и в това състояние не се увлякох по друга.

Друг път отидох в клуба.

До една масичка, в най-топлия ъгъл на общата зала, седеше Зебо. Погледнах го и помислих с ожесточение за него. Искях да му причиня болка. Ако бих могъл да хвана нишка от неговата загадка, ще дръпна и ще размотавам с наслаждение и смях. Блазнеше ме още сега да му подхвърля нещо подигравателно. Неуспехите ми с непознатата ме правеха раздразнителен, почти лекомислен.

Той седеше сам. Тръгнах към него. Тогава усетих как лекомислието ми се изпарява, как всичко у мене настръхва и се готви да посрещне удар. Само желанието да се погавря въпреки това не ме оставяше. Поздравихме се. Той ме покани да остана. Изглеждаше весел. Помъчих се да взема неговия тон. Трябваше ми усилия. Неговото око зад монокъла сякаш пронизваше мозъка и четеше намеренията ми. Той продължаваше да се усмихва и любезничи. Разправи ми за някои възможности при близките армейски конни състезания. Попита ме как вървят интересите ми към ботаниката и по-специално към японските рози. Едва не го зашлевих. Подигравката му беше толкова очевидна. Но преди да се реша, той вече разправяше за нещастното падане на принц Хохенцолернски при бяганията в Люцерн.

Той почти лежеше във фотьойла и люлееше единия си крак, праметнат върху другия. Беше в смокинг. От съседната зала се чуваха ударите на билиардните топки. Аз бързо съчиних една история:

— Чухте ли за процеса в Париж?

— В Париж! Там има винаги процеси! Някоя любовна авантюра?

Той искаше да се покаже любител на любовни пикантерии. Аз се тъкмях да вкуся от удоволствието да ужилия.

— Една шпионска афера!

Произнесох тия думи явно предизвикателно, сякаш му хвърлих в лицето: вие сте шпионин!

Зебо свали крака си, извади цигари, започна да търси кибрит из джобовете си.

— Интересно!

В същото време зеницата зад монокъла ме гледаше изпитателно. Аз се усмигнах.

— Един член от германската легация е бил заловен при най-обвиняващи обстоятелства...

Той най-сетне намери кибрита. Запали.

— Интересно! Не съм чул нищо за това.

Трябваше да се чуди, че не е чул нищо. Навярно той имаше инсталирана мрежа да узнава всичко. Разположих се на свой ред в срещното кресло и едва не се смеех в лицето му.

— Французките власти са го изгонили от страната, а съдът произнесъл смъртна присъда срещу заловените негови агенти.

Зебо бързо смачка цигарата си.

— Невъзможно!

Имаше сякаш нервна криза. Лицето му бе побледняло. Повтори високо:

— Това аз трябваше да зная. Вие навярно се лъжете!

Станах тържествуващ.

— Аз никога не се лъжа.

— Тогава вие сам лъжете! — каза той.

Пристъпих към него. Той също стана. Бог знае какво би се случило. Бях готов да го ударя. Трябваше ми това. Нещо да ме разсее, да ме отвлече, да почувствувам действие, движение. Той не ме интересуваше, той беше само жертва на настроението, което ме тровеше вече от толкова време. Но беше естествено, че към него отправях стръвта си. Той тежеше на съвестта ми. Аз трябваше да предприема нещо, за да оправдая или успокоя чиновническата си съвест. Стоях със свити пестници срещу него и се чувствавах по-висок, по-здрав и по-смел.

Той разбра. Поколеба се за миг, сетне протегна приятелски ръце и ги сложи върху моите.

— Но какво ви стана? Аз помислих само, че сте зле информиран или че ми устройвате някаква шега!

Извърнах се и тръгнах. При гардероба погледнах през стъклената врата към Зебо. Смутих се. Той стоеше с лице обърнато към мене в напрежение, което можеше да разкъса тялото му на части. В очите му, големи, кръгли, кафяви, гореше огън.

Тръгнах си истински зарадван. Зебо се издаде, че шпионските афери го засягат силно, а аз имах волята да му устроя примката. Това бе все пак нещо. Ако не успее да го разобличи и хвана, ще го направя безвреден. Това беше безспорно нещо.

4

Трябваше да се задоволявам с „нещото“, докато преди се стремях към много повече. Моята страст не ме оставяше и подкосяваше силите ми. Не познавах себе си. Правех впечатление и на близките си. Може ли толкова да ме увлече една жена? Аз отивах всеки ден в градината с надеждата, че тя пак ще мине. Вече месец ходех! Тридесет дни! Японските рози вехнеха. По пясъка не бе останала и прахолинка от нейните стъпки. Всеки ден чаках на алеята отново да мине. Не беше ли видение тая жена, не бе ли сън срещата с нея? Тя ме преследваше с нейния венец от злато, сред който, като две магически цветя, се вираха очите.

Аз страдах. Ако бих могъл да я срещна някъде, не знаех каква лудост бих направил. Животът ми нямаше цена без нея.

Един ден началникът ми ме повика и поиска доклад по хода на възложената ми работа. Цял пламнал от смущение, помолих да даде още пет дни на разположение. Как ми дойде на ума! Защо ми бяха тия дни, какво можех да свърша, когато и за миг не се занимавах със задачата. Той се съгласи, но беше явно, че не вярва да получи нещо. Това ме раздразни. Трябваше на всяка цена да се заема с възложената работа.

Потърсих Зебо. Знаех програмата, по която прекарва времето си, и се учудих, че не го намерих на тениса, нито в клуба. Съвсем потайно той беше изчезнал някъде. Попитах познати — никой не бе го виждал.

Спомням си добре, беше неделя, отидох на конните армейски състезания. Претекстът беше невинен: да се развлека. Стоях в стаята си със спуснати завеси. Вън есенното слънце все още приличаше и нажежаваше улицата. Към пет часа се поразхлади, а в стаята жълтата светлина стана безцветна и по-спокойна. Аз седях, заобиколен от празни кутии цигари, вестници, книги сред мъгла от дим. В един вестник, по целия ред на страницата, прочетох за армейските конни състезания. Спомних си за нещастieto на принц Хохенцолернски в Люцерн. Притворих очи и видях тълпата жени и мъже, които

посещават красивото вълнуващо зрелище. Почти веднага ме завладя надежда и радост. Нямах ли да я срещна там? Тъй елегантна, красива — тя несъмнено принадлежеше към ония, които ходеха на тая светска среща.

Дъсчената трибуна беше препълнена. Амфитеатрално разположените пейки също. По корсото гъмжеше народ. Жокеи зад преградата вече разтъркваха конете, които щяха да участвуват в състезанието. Извън конодрума, додето стигаше окото, се простираше полето, нататък се извисяваше тъмнозелената Витоша.

В кулата на журито подготвиха старта. Аз тръгнах между навалищата по корсото. Беше уреден и тотализатор. Мнозина вече се готвеха да участвуват в наддаванията — записвах номерата на конете и отличителните им белези, ездачите, които щяха да ги водят. За тях надбягванията са хазартна игра на слънце, затова и по-страстна. Аз се качих горе на трибуната, слязох по-долу през стръмно разположените дъсчени редове, отново се заблъсках между разхождащите се по променадата. С втренчени очи търсех навсякъде. Напразно. Не знаех защо се изправих недалече от дъската на тотализатора. Тогава видях гърба на Зебо. Той стоеше през няколко зяпачи. Аз загледах само него. Дали съзнанието, че преди няколко дни го търсих, или нещо друго, внезапно хрумнала мисъл, която още не знаех какво ми носи, ме накара да го приближа.

На старта вече стояха група конници, готови да полетят. Цветният сигнален балон се дигна. Публиката се раздвижи. Ония по пейките наскочаха. Тия от променадата се натълпиха към преградата. Ездачите се спуснаха. Зебо се изгуби, но забелязах, че миг преди това се извърна и ме видя. Не ме ли избегна? Може би беше обиден от оная вечер в клуба. Промъкнах се бързо между хората. Тълпата ме тласкаше натам-насам, аз си пробивах път с лакти, понасях груби забележки. Видях го още веднъж. Сега бяхме лице срещу лице само на няколко крачки. Пак ме видя и пак побърза да се извърне. Не искаше да приказва с мене или — усмихвах се — не се ли вече бои от мене? Да се плаши, значи да се пази и почти нищо да не върши. Една определена мисъл ми хрумна. И веднага решение: безсилен, в невъзможност да постигна повече, аз мога наистина да го направя безвреден. Трябваше само да поговоря с него.

Ездачите по конодрума правеха вече третия рунд. Те летяха като фантастични птици на фона на тъмнозелената планина и свежия въздух. Публиката гледаше с възхищение и тревога. По таблото на тотализатора се появяваха като в един барометър белези за вероятностите на този или друг кон и сумата на наддадените влогове. Жълтият жокей с черния кон №14 бягаше пред всички.

Приблжих до оградата и останах неподвижен, притиснат от непознати хора. Проследих бягащите коне.

— Гледай ти, добра среща!

Някой ме чукна по гърба. Чух познатия глас. Встрани от мене протягаше ръка Зебо. Той се правеше, че сега ме е видял. Дали не му е трябвало време, за да обмисли държанието си. Мъчеше се да бъде любезен. Аз не му отвърнах със същото. Измъкнах се от навалищата и се изправих пред него.

— Необходимо ми е да поговоря с вас.

Мъчех се да не се вълнувам и все пак се вълнувах.

Той ме погледна с любопитство.

— Аз, разбира се, ще ви изслушам, само че не сега. Нека се срещнем някъде.

Той предполагаше може би някакво сериозно последствие от разправията на миналата вечер в клуба. Но веднага преодоля безпокойствието си и подхвърли шеговито.

— Още някоя афера като парижката!

— Да, пак за една афера! — казах аз.

Гледах го предизвикателно. Той вече съвсем спокойно се смееше.

— Но осведомете се по-точно! Онази, за която ми разказахте, наистина излезе измислица! Впрочем, знаете ли, елате, ако обичате, утре у дома, ще поговорим по-спокойно и...

Той се поколеба. Поиска да изостри повече вниманието ми и добави:

— Тъкмо ще ви дам възможност да направите хубаво познанство.

Аз не се поддадох на шеговития му тон.

— И така утре!

Зебо ми даде картичка с адреса си и ние се разделихме. Едва тогава помислих за намека му. Какво кроеше! С кого ще направя хубаво познанство?

Сутринта на следния ден проучих в министерството всички тайни преписки, в които се споменаваше името на Зебо. Други преди мене бяха проследили отчасти дейността му. Тя беше блестяща. Реших да свърша по свой начин: ще му кажа, че зная много от делата му, и ще го предупредя да се пази.

Русия вече воюваше. Франция и Англия също. В света бяха се очертали двата блока от съюзени държави, които хвърляха войските си едни срещу други. Как лесно мислехме това! В началото на войната вече виждахме края ѝ. Имаше всички изгледи България да отиде със съюзените държави към Франция. Тогава всички чужденци от противния лагер ще напуснат страната ни, с тях и Зебо. Да го направя безвреден за това късо време, щеше да бъде еднаква заслуга, ако го уловя. На следния ден или по-късно смятах да дам доклад приблизително в смисъла на онова, което върших.

Нямах желание за работа, бях озлобен, прибързан, лекомислен. Погледнато през всичко това, моите планове изглеждаха приемливи. Аз вече пресмятах последствията от една добре завършена работа. Най-важното беше, че ме очакваше покой. Или по-скоро — освобождение, поне временно, от служебните ми задължения. Покой никога не можех да намеря. Покой — без нея!

Към единадесет часа излязох от министерството. През есента това е часът, когато булевардът изглежда позлатен, хората — похубави, а в сърцето трептят радостни чувства. Погледнах над главите на тълпата, сетне към далечината, дето се зеленееше паркът. В същото време напипах в джоба си една монета. Ако я извадя, помислих си, с лицето, ще имам щастлив ден. Неволно се усмигнах на вероятното щастие. Това значеше да я срещна. Извадих ръката си с монетата. Лицето. Тръгнах към парка и като дете се опивах от вярата, че тоя ден ще бъде радостно съдбоносен. Ако тогава ме попитаха що е любов, бих отговорил: възвръщане към детинството, пречистване на душата, избистряне на очите.

Тоя ден излезе съдбоносен, но нея не срещнах в парка. Все пак монетата не ме излъга.

Следобед, в четири часа, отидох в дома на Зебо. Той живееше в квартал около зоологическата градина, в една улица, засенчена и освежена от две редици тополи, чиито върхове стигаха до покривите на високите здания. Всички прозорци на малкия двуетажен дом бяха със спуснати завеси. Помислих, че Зебо внезапно е заминал.

— Господин Зебо ви чака.

Едно момиче ми отвори вратата и каза това съвсем ясно. Тръгнах по каменни стъпала с червена пътека по средата, а встрани отрупани със саксии кактуси, които стояха неподвижни и разперени като малки смешно осакатени хора. Момичето отвори врата в преддверието на горния етаж и ме покани в полутъмен салон. Огледах: кресла, кожи, килими, тежки завеси, масички, статуйки, картини. На срещната стена един портрет в естествена големина. Познах Алфред Зебо. Окото зад монокъла гледаше с нескрита ирония.

Аз спрях пред портрета и сетих как се поколеба решението, с което влязох в дома. Щях да покажа на Зебо, че знаех много работи за него, и ще го заплаша да се пази. Нямаше ли той да открие в това безсилието ми да го хвана. Художникът беше предал всичката вътрешна сила на тоя човек. Тука беше и хитростта, и спокойствието, и жестокостта, и любезността. Голямото, светло чело говореше за интелект и силна воля. Какво щях да противопоставя на това: един истеричен вик — „Пази се!“

Чуха се стъпки. Бързо се отдръпнах към прозореца. Вратата се отвори и в салона влезе тя.

Монетата не ме излъга — тоя ден ми провървя!

Стоях замаян, не вярвах на очите си. Не беше ли това призрак. Тя тука, в дома на Зебо, пред мене, на една крачка!

— Добре дошли! — погали ме гласът ѝ.

Той беше звънък, усмихнат, бих казал, какъвто можеше да има само млада, здрава и нежна жена. Неволно отроних:

— Вие, вие тука!

Тия думи изразяваха всичко. Аз се радвах и учудвах, и плашех. Страхът ми беше още неопределен като дихание дълбоко в потайните лабиринти на чувствата, но той идеше и моите думи го вече издаваха.

Жената пристъпи по-близо и се усмихна.

— Познавате ли ме?

Зебо беше унгарец. Тя говореше български и по всичко изглеждаше българка.

— Познавате ли ме? — повтори тя въпроса си.

Аз я търсех от два месеца, през които животът ми се преобрази, за да стане само мисъл по нея. През които забравих целия свят, за да го виждам само в нея, а тя питаше познавам ли я. Косите ѝ сияеха. Стоеше пред мене стройна, млада, свежа и ме гледаше усмихната. Не, не, точно така! Тя ме гледаше и явно искаше да бъде ласкава и усмихната и това почти ѝ се отдаваше, но не напълно. Тя стоеше пред мене и върху лицето ѝ стоеше булото на ласкавост и усмивка, но в моменти то се повдигаше и тогава аз виждах дълбоко в очите ѝ загриженост и тъга. Тя искаше да изглежда весела и за момент се издаваше, сякаш водеше борба как точно да се държи и разколебанието дръпваше крайчеца на завесата. Това е много важно и аз не изпускам да го кажа, въпреки че тогава не се спирах много на него. Аз я само гледах и бях щастлив и изплашен.

— Но заповядайте, седнете. Зебо се извинява. Неотложна работа го принуди да излезе.

Тя сама седна. Аз я последвах.

— Да, дойдох за Зебо!

В главата ми пламтяха тревожни мисли. До устните ми напиреха въпроси. Искях да зная едно, второ, трето, докато страхът, оня предишният страх се изправи отзаде ми и чух гласа му:

— Ти си в примка!

Не, тя говореше:

— Сърдите ли се, че аз ви посрещнах?

Погледнах я. Очите ѝ излъчваха невинността на дете. Ръката ѝ висеше отпусната от креслото и молеше милост. Забравих всичко.

— Дали ви се сърдя!

След това унесен, влюбен, разказах всичко:

— Аз ви търсих. Спомняте ли си, от оня ден, в който минахте край мене, аз ви търся.

— Ние сме се виждали някога?

— Аз седях в алеята с японските рози в парка. Една сутрин вие минахте...

Тя се замисли и отново се помъчи да се усмихне. Аз ѝ говорех, сякаш я познавах от години. Тя узна за моето голямо увлечение. През това време седеше, сетне сякаш трогната, стана, протегна ръце към мене, няколко пъти пошепна:

— Приятелю! Приятелю!

Едва не ме погали. Нейната топлина преминаваше по цялото ми тяло. Аз говорех. Чувствувах близостта ѝ, докосването на косите ѝ, притеглих белите топли ръце и лудо започнах да ги целувам. Тя не се възпротиви. Чух само отново гласа ѝ:

— Странно! Едва узнах името ви и вече... Защо не мога да ви се сърдя...

И с внезапен порив пригали лицето си до моето. Помислих: монетата, която предрече щастието ми през този ден, ще сложа в златна кутия!

Внезапно тя се отдръпна.

— Господи, как се забравихме! Това никога не е било!

Аз знаех, че това никога не е било, но исках да се повтори, да не свърши.

— Простете ми!

Тя протегна ръце.

— Сърдя ви се! Сбогом!

Усещах с цялото си същество, че не се сърди. Въпреки това тя излезе от салона и не се върна. След няколко минути дойде прислужницата с шапката и бастуна ми.

Аз си тръгнах.

На улицата беше потъмняло. Над тополите летяха облаци, вятър разлюляваше върховете. На края на улицата се откриваше гледка към Витоша, забулена и непрогледна. Щеше да вали. Свалих шапката си. Хладният въздух освежи главата ми. Вървах, без да зная накъде. Без определена цел. Къде можех да отида? Нито мислех и да потърся някого. Хората и градът сякаш бяха бездушни, мъртви декори на драмата, в която се оплетох.

На един ъгъл завих, слязох към парка и пак завих. Беше минало много време, когато забелязах, че обикалям непрекъснато по околните улици къщата на Зебо. Исках да я видя още веднъж. Нея, единствената, която съществуваше сред мъртвия свят. По лицето ми гореше още нейната ласка. Притварях очи и сецах нейното докосване. Исках да се

спра някъде, да се съсредоточа, да размисля. Колко бързо стана всичко. Не беше ли сън?

Съвсем притъмня и заваля. Притиснах се до стената на зоологическата градина откъм парка. Останах там.

На няколко крачки пред мене се виждаше каменното корито на реката, която преграждаше пътя към парка. Отвсякъде бягаха хора и търсеха подслон. Зад стената ревяха затворените животни. Писъците на папагалите, безпомощни и изплашени, долиташе вой на вълци и някакъв необуздан хор от ръмжене и крясъци.

Дъждът плискаше в лицето ми. Аз не помръдвах. От дъжда, мрачната нощ и воя на животните дълбоко в душата ми се пробуждаше тревога. Ласката изстиваше. Напразно се мъчех да задържа вкуса ѝ. Над краткото ми щастие летяха страхотни призраци. Вече ги виждах. Главата ми гореше в мисли и преценки. Отварях широко очи и исках да възвърна гледката на нейната увиснала от креслото ръка, молеца за милост. Исках да видя лицето ѝ, излъчващо ласка и невинност, да вникна в очите ѝ и да открия истината. Напразно. У мене растеше страхът, който ме бе завладял, когато я видях през първия миг в тая къща. Чувах предупреждението му: — Ти си в примка!

Един папагал закряска с гърлен, дрезгав вик, сякаш самодоволно се присмиваше на някого. Помъчих се да възвърна пред очите си нейния скъп образ, вместо това видях мъчително ясно всички подозрителни подробности на приключението. То започваше от конните състезания, на които Зебо ми обеща интересно познанство. Знаеше ли той какво представлява за мене тая жена? Някога той се подсмиваше за особената ми наклонност да се разхождам по алеята с японските рози. Вършеше ли това случайно? Слугинята каза, че Зебо ме чака, а бях приет от жената, която от своя страна тъй бързо, чудовищно бързо ме дари с нежността си!

Тръгнах. Дъждът измокри дрехите ми и потече по тях. До вкъщи тичах. Не ме плашеше времето. Имаше друго, по-страшно. Нямах съмнение, че бях в примка. Зебо не беше женен, значи тя — тази млада българка — е там, в дома му, примка за наивници. Сълзи изпълниха очите ми. Да отдадеш цялото си съществуване на стремежа към една жена и когато я намериш, да разбереш, че тя е оръдие на шпионин!

Дъждът обливаше уличните лампи, без да ги угаси. Аз бягах из опустелия град. Вкъщи ме посрещна мракът на стаята и тя ми се видя

страшна. С уплахата на дете запалих електричеството, легнах в едно кресло и останах така разочарован, смазан, нещастен...

6

На другия ден ме търсиха от министерството, помолих да съобщят, че съм болен. Останах вкъщи на креслото, дето ме завари утрото.

Когато слънцето блесна зад завесите, обля ме светлина. Започваше новият ден, нов живот. Гледах с тъга. Новото не ми носеше нищо хубаво. Само скръб и самотност. Състоянието ми граничеше до отчаяние. Оставаше ми един подтик за живот, една цел: Зебо. Виждах го неприкрит от никаква поза, той потриваше ръце. Беше отворил капана и чакаше зайчето да влезе. Омразата, желанието да причиня някакво зло на тоя човек растяха у мене.

Първия ден, в който се дигнах и излязох, тръгнах по неговите следи. Но от тоя ден се заредиха работи, които паметта ми мъчно може да възобнови. Зная положително, че непрекъснато търсех следи от дейността на Зебо. Не избягвах да срещна и самия него. Може би вече щях да сполуча в едното или другото, когато внезапно предизвикателство ме влуди. Получих писмо от нея. То беше сложено на масата ми и веднага разбрах от кого е. Един познат парфюм леко ухаеше в стаята. Бързо разкъсах плика. „Мили — пишеше тя, — исках да се сърдя и не мога. Ела пак. Това, което пробуди у мене, е по-силно от приличието и нужната сдържаност. Какво важи, че те зная от два дни. Ти ме докосна със своя жар и аз не мога вече без него. Ела, ще бъдем съвсем сами. Чакам те четвъртък три и половина.“

Тя сама казваше, че ме знае от два дни, а не бе сбъркала адреса ми, защото Зебо има агенти, които проучват всичко. Яростно смачках писмото и го захвърлих. Тоя ден излязох, за да намеря Зебо. Исках да му се изсмея в лицето, да му кажа, че виждам всичките му уловки, да го зашлевя. Да, да го ударя, исках вече да го ударя! Цялото ми същество търсеше някакво удовлетворение, и то стръвно.

Никъде го нямаше. Може би затова минах край дома му. Тоя ден беше четвъртък. По-късно забелязах и часа — беше точно три и половина — определеният от нея час. Това ме накара да мина

повторно. Тогава на един от прозорците я видях. Тя беше облегла челото си на стъклото. Изглеждаше тъжна и дълбоко замислена. Прикрит наблюдавах. За какво мислеше тя, за какво тъгуваше?

Тръгнах през околните улици, почти избягах. Настъпваше вечерта. Стигнах до най-оживени кръстопътища, без да виждам някого. Не се уморявах. Минах от единия край на града до другия. Пред очите ми светкаха фарове на автомобили, в ушите ми гърмеше глъчката от уличното движение. Нищо не можеше да заглуши въпроса, който ме мъчеше. За какво тъгуваше тя? В душата си вече носех отговора. Но несмело, свенливо и с безграничната жажда дано не се лъжа. Подлудявах. Отбих се в бюфета на парка. Един негър от оркестъра подскачаше на стола си, крещеше и ожесточено биеше тъпан и чинели. Исках тоя тътнеж с неговия възбуждащ ритъм непрекъснато да гърми в ушите ми. Пратих банкнота на музиканта с молба да не спира вакханалията. Поръчах си да пия и пих много.

Тая нощ нищо не ми действуваше. Оставах трезвен, вслушан в себе си. Две неща се блъскаха в мене. Едното за, другото против. В същото време непрекъснато я виждах на прозореца с нейното бяло чело, облегло на стъклото.

Когато се върнах вкъщи, потърсих писмото ѝ и отново го четох. Не беше ли искрено? Премълчавах отговора, но писмото вече не захвърлих. Легнах с очи, впити в рисунките на тавана.

Сутринта отпътувах, сякаш цяла нощ бях обмислял това решение. Знаем, че се събудих с нейното писмо в шепите си. Едно малко птиче, което галовно държах! Засрамах се от себе си. Нямах ли вече ум, нямах ли очи? Заслепен, сякаш бях забравил примките на Зебо! Оглупял, повярвал бях в нейната искреност. Побягнах от стаята. Хвърлих се в първия файтон. Исках да замина, да скъсам с всичко.

Тъй се намерих край морето.

Лятото беше отдавна отминало, но курортният сезон във Варна не бе стихнал. Още първата вечер чух военната музика в морската градина. Скоро се намерих сред блъсканицата там. Смятах, че ще ме увлече потокът на веселите, празни хора с техните забави и любовни интрижки. Напразно. Прибрах се в хотела. Самотата ми се видя помъчителна. Едва преспах. Сутринта с крайбрежния параход отпътувах за стария Созопол.

От всички страни тука шумеше морето. То биеше дори в прозорците на стаята, която наех. От тези прозорци се виждаше градският плаж и откритият морски хоризонт. Плажът беше опустял. Не се мяркаше нищо и в безкрайната морска шир. Беше сезонът за риболов. Никой не се срещаше през деня и из улиците на града. Тоя град с полусрутени и изгнили дървени къщи, накацали по крайбрежните скали, с криви, тесни улички, постлани със стар калдъръм, изглеждала мъртъв. Като призрак от някой прозорец, обкован с ръждясали жезла, ще се мерне тук-там жълтото набръчкано лице на някоя старица, сякаш в къщите не живееше никой друг. Но градът не беше пуст, нито къщите празни. През риболовния сезон той спеше през деня и работеше през нощта. Едва слънцето се скрива зад височините, ѝ всичко в града се оживява. В забутаните из сутерените кръчмички, както и в техните стихнали допреди час градинки замъждяват фенери. Почернели, разгърдени мъже минават край мене и отиват надолу към пристанището. Други се отбиват по масите в кръчмичките, дето някои вече отдавна седят и смучат от малки шишенца ободряващата ги ракия, като набождат хапки съблазнителни мезета, каквито майсторите готвачи правят тука в изобилие. Някъде просвирва латерна, чува се песен. На пристанището вече се разхождат повечето момичета на града. Те чакат или изпращат рибарите, които скоро ще тръгнат със своите аламани. Шествия от паламуди и скумрии минават през това време по крайбрежието. Рибарите ги пресрещат с мрежите, които раздиплят от лодките си. Сутринта те ще накачат по пясъчния бряг улова да се суши, след като са го изкормили и засолили и след като са изпратили още през нощта по-голямата част на борсата в Бургас. Въздухът мирише на солена риба. На срещните хълмове, отдето почват лозята, морският вятър едва поклаща крилете на вятърните мелници, които проскърцват тихо, задъхано, сякаш пет стари жени.

Аз преживявам мъчителни дни. Искам да бъда забравен и всичко да залича от паметта си. Почти постигам това, но нещо ме мъчи. В душата ми е загнездена скръб и копнеж.

Нощем или денем, както се случи, вземам лодка и гребя, докато брегът се загуби от очите ми. Аз не зная да плувам, нито имам силни мишци, за да устоя с лодката на неочаквано по-силно вълнение и противен вятър. Но морето ме увлича. Тая безкрайност от зеленикава,

неспокойна вода има скрита, гибелна хубост за мене. Тя ме притегля. Ако се продъни лодката, в която се люлея, и тръгна към водните бездни, ще остана с отворени очи.

Лягам по гръб, люлян от съблазнителната плът на морето, и гледам тихото безоблачно небе. Целият свят се е събрал в моята лодка. Градовете са изчезнали, хората са изчезнали, аз съм сам между небето и водата.

Скръбта не ме оставя. Сещам цялото си същество да моли и да зове. Понякога едни очи отварят клепки над мене и чувам в морето познат женски шепот. Край лодката ми за миг се показват два делфина и изчезват във водната бездна, прилепени един до друг, сякаш обезумели влюбени.

Излизам на брега и се люлея. От морето полъхва парфюм. Затварям очи и дишам дълбоко. Тоя парфюм ме е опивал, отварям очи. Виждам пустия бряг, постлан с мрежи и стойки за сушене на риба, лодките обърнати и накатранени, дрипави деца, които играят наоколо. Пътеката от кея ме отвежда към остарелия град. Той стои като черно петно в настъпващата вечер. Дочувам песента на рибар от някоя кръчма. Пее, сякаш оплаква удавен.

Прибирам се вкъщи. Тежко, тежко ми е. Нещо ми липсва, което няма да намеря в малкия град. Гони ме песента на рибаря и ми се плаче. До къщата, в скалите, на които е кацнала, започва да бушува морето. Разсърдило се в този вечерен час, иска да разбие скалата, да събори къщата. Вълните оплискват прозорците и се връщат с грохот. Поглеждам навън. Морето е черно. То стои като широк гръб на голям, силен мъж, разсърден за нещо. Рибарите тази вечер няма да посмеят да тръгнат срещу него.

Аз се хвърлям в леглото. Животът е мрачен, светът е черна бездна, няма небе, няма радости. Извъръщам се с лице към вратата. Тя се отваря и в стаята влиза... Протягам ръце. Това е тя. Не, тъй ми се е сторило! Вятърът е открянал вратата. Никой не е влязъл в стаята. Но сега знам какво ми липсва, защо ме гнети тая мъка.

Нейният образ израства пред очите ми. Тя помръдва устни. Аз тръпна от жажда за нежността й...

Сутринта бурята бе отминала, небето гледаше засмяно, морските талози нежно галеха крайбрежните скали. Есенното слънце запари и дървените къщи заскърцаха. До моята къща на върлината на военния

пост се вееше трицветното знаме, а пред него един моряк предаваше сигнали на срещния фаров остров. На хоризонта се подава бяло облаче. Познавам крайбрежния параход, който иде.

Аз бързо събирам работите си. Не спирам да се замисля. На лицето ми гори нейната ласка. Не мога да мисля.

Тоя ден отпътувах.

Вкъщи заварих бележка. Викаха ме в министерството. От три дни началникът питал за мене. Отидох и бях веднага приет в кабинета със златните корнизи и портретите на старите мъже с бакенбардите. Те всички ме погледнаха сърдито.

Не беше много добре разположен и началникът. Той не се ръкува, нито ме покани да седна. Повдигна глава от преписките, над които работеше, едва когато приближих до писалището. Пътят от вратата до масата ми се стори много дълъг.

Аз вярвах — започна висшият служител и ме погледна със сурово лице, — че ще получа в обещания срок доклада ви. Изглежда, че не сте счели за необходимо да сторите това.

Не знаех какво да отговоря. През последните дни бях съвсем забравил истинската си работа. Помислих да направя признание. Да се извиня с болестта. Въздържах се. Бях вече започнал и спрях. Беше сутринта след пристигането ми от морето, преди да съм направил и крачка, за да я намеря. Щеше ли да ми остане време за нея, ако началникът ме върне в канцеларията. Ясно съзнавах, че не можех да забравя тая жена. Тя беше станала за мене по-важно от всичко друго. Никаква предпазливост не можеше вече да ме въздържи. Много лекомислено бях я обвинил, че е оръдие на Зебо. Какво можеше да спечели той чрез нея? Да, да ме отклони от някои мои цели. Но може ли нещо повече? А тя е невинна. Не се и убеждавах в това. Вярвах го вече и броях минутите, когато ще я видя. Но щеше ли да ми се отдаде лесно срещата? Аз трябваше да разполагам с времето си.

Стоях мълчалив пред шефа и бързо съобразявах. Касаяше се да спечеля свободата си за още няколко дни. А това можеше да стане само ако запазя задачата, с която бях натоварен. И започнах да лъжа.

— Смятам, че скоро ще мога да дам доклада. Намирам се по интересни следи. Сега би била прибързана всяка дума, но аз съм уверен, че накрая ще бъдете доволен от мене...

Лицето на големия началник поомекна.

— Да, да! — съгласяваше се той, но като че не ме слушаше. Мислеше нещо. Внезапно за голяма моя изненада каза: — Тази работа може да се изостави временно. Вас ви изпревариха събитията.

— Да се изостави?!

Гласът ми прозвуча високо из всички ъгли на кабинета. Трябва да съм изглеждал особен, защото началникът се усмихна. Но аз не се поколебах и добавих много настойчиво:

— Да се изостави — това значи да изпусна следите, по които тъй определено тръгнах. Това значи...

Дръзко исках да го изнудя и промени решението си. В страха да не загубя свободата си загубих срама и съзнанието за моето положение.

Той ме прекъсна:

— Разбирам, разбирам... Но защо не седнете? Седнете!

Посочи ми фотьойла до масата, без да спре да приказва.

— Въпросът е там, че се открива друга, по-важна работа. Вие ще трябва да отпътувате.

Щях да седна, без да ме покани, защото усетих да се подкосяват краката ми. Той извади от писалището грижливо и важно запечатан плик и каза:

— Много обстоятелства от политическото положение са измениха. Ще трябва да занесете тези книжа на нашия дипломатически представител в Х. За извършването на това се спрях на вас заради голямото доверие, което ви имам. Документите са срочни и от извънредно, бих казал, съдбоносно значение, затова не ги доверявам на обикновената куриерска служба. Бъдете предан и внимателен.

Не можех да възразя нищо. Съвършено сломен попитах кога трябва да замина.

— Утре. Още утре сутринта. Вече разпоредих за пътните ви документи и командировъчните. Ще ги получите след половин час.

Опитах се да го убедя за едно отлагане на пътуването поне с два дни. Началникът ме погледна учуден, но остана непоколебим. След половин час получих пътните документи и напуснах министерството със запечатания пакет в джоба си. Отидох вкъщи и започнах да си приготвям багажа. Вършех всичко с тъпото чувство на отвращение, гняв и отчаяние. Вървеше ми кучешки. Смятах се молепсан, прокълнат

да не изживея радостна минута. И все пак мислех за дълга си на чиновник. Трябваше да замина.

Заклучих се в стаята, легнах по очи, покрих главата си. Беше ме страх от предметите, от шумовете, от уханията исках да спра мислите си. Трябваше да забравя всичко и да изпълня дълга си...

Отдавна чувах да се звъни на етажния вход, отдавна чувах да се хлопа на вратата ми и гласът на слугинята на хазаите. Не ставах. Исках да не помръдна до сутринта. Да взема опиум, да оглушея за всичко, за да не се отклоня от дълга си. Трябваше да замина. Ако стана, ще изляза, ще обиколя града, ще ходя тридесет дни и ноци, забравил всичко, докато я намеря.

— Господине, господине! — викаше прислужничката.

И неочаквано чух друг познат глас. Скъп, мил глас, който можех да различа между всички гласове на земята. Като в просъница станах и отворих. На прага стоеше тя.

8

Едва мога да възстановя в паметта си всички подробности, цялата оная мрежа от събития и изживявания, които ме докараха до подсъдимата скамейка. От всичко едно е важно и това виждам сега. Аз умишлено затварях очи, за да вляза в клопката. Някои хора разправят, че когато гледат в бездна, дълбочината ги привлича — те трябва да употребяват насилие на волята и съзнанието си, за да не се хвърлят. На мене така действуваше морето, и тая жена, но аз избягнах от едната опасност, за да се хвърля в другата. В паметта ми ще остане незабравима вечерта, през която тя дойде при мене. Аз я гледах с доверие и думите ѝ ме вълнуваха. Тя ме убеждаваше, че се измъчвала за мене. Не могла да помисли отначало, че може да се измъчва за един чужд, едва познат човек, сетне разбрала. Била омагьосана от моята дързост и младост. След първата ни среща в дома на Зебо непрекъснато мислила за мене. Писала ми, молела да я посетя и ме чакала.

Слушах я, изтръпнал от радост, щастие, умиление. Не я ли видях със собствените си очи, скръбна и чакаща, с чело върху стъклото на нейния прозорец! Тя ме чакала и следващия ден. Страдала, загдето не съм отишъл. Говореше и ме обсипваше с нежности. Беше в рокля с голи ръце, тялото ѝ ухаеше и караше кръвта ми да бие в слепите очи. В пулса на това увлечение все по-голяма тревога ме обземаше. Вземах ръката ѝ, галех я, докосвах се до нейните коси, притисках се до тялото ѝ. Не бяха ли това минути, мигове, които ще свършат утре? Тя сякаш разбра страха ми. Неочаквано попита:

— Сварих слугинята да събира багаж. Кой ще пътува?

Целунах ръцете ѝ и дълго не вдигнах глава. Можех ли да отложам пътуването? Какво щеше да стане тогава с мене! Тя погали косите ми. Усетих ръката ѝ да трепери.

— Вие ли ще пътувате?

Не отговорих, но тя разбра. Притисна ме силно и замоли да кажа, че това няма да стане. Взе в двете си ръце главата ми, загледа ме, като

настояваше развълнувана:

— Кажи, кажи!

— Да — казах аз. — Трябва да замина. По дълг.

Посочих запечатания плик, който бях оставил на масата. Тя отпусна ръце, наведе глава. В очите ѝ видях сълзи. Така би изглеждала самата скръб. Най-сетне проговори.

— Това е ужасно!

— Но защо? — учудих се аз. — Какво има? Аз няма да се бавя повече от две седмици.

— И два дни са много! — възпротиви се тя. — Моят живот е ад! Аз имам нужда от вас!

— Не разбирам...

— Да, възможно е да не ме разбирате. Тогава вземете ме със себе си. Не ме оставяйте сама.

— Това би било за мене истинско щастие. Но аз трябва да замина още утре сутринта, а документите да тръгнете и вие изискват време.

— Господи, толкова ли е невъзможно друго! — едва не проплака тя.

— За съжаление. Но трябва ли да мислим за това! Аз ще се върна толкова скоро...

Тя се посъвзе.

— Да, да! Извинете, че бях тъй настойчива! Вие казахте, че трябва да заминете. Разбирам. Заминете.

Усмихна се през сълзи и се приласка до мене.

— Но преди това подарете ми една нощ.

Огледа стаята...

— Тука е невъзможно. Елате у дома. Нека занесат багажа ви на гарата, а вие елате. Утре сутринта ще заминете.

Сложих бялата ѝ топла ръка на лицето си, затворих очи, произнесох най-гальовни думи.

— Мила, нежна, скъпа!

Тя стана.

— Ще ви чакам след два часа...

Изпратих я до вратата. Тука зададох въпрос, който отдавна покосяваше радостта ми:

— А Зебо?

Тя се усмихна, поколеба се и ме целуна.

— Ревнивец!

Сетне каза сдържано:

— Не ми споменавайте това име! Но хубаво, че ме подсетихте. Ето моя адрес.

Аз взех картичката, която ми даде. Разбрах, Зебо беше пожертвуван заради мене. Ако му е била любовница, изгонила го е, ако му е била оръдие — напуснала го. Тя не живееше при него. Още веднъж целунах ръцете ѝ.

Тя отиде...

Казах, че разбрах кое бе я накарало да дойде при мене и да се държи така подкупващо. Може ли да се лъже толкова съвършено, със сълзи, да се играе със скръбта и радостта като с топката за тенис! Аз ѝ вярвах. Наредих да се занесе багажът ми на гарата, облякох се за път и в джоба на самото си грижливо прикопчах запечатания плик. Най-сигурно беше да не се разделям от него. След като се приготвих, не можех да остана повече вкъщи, часовете там минаваха така бавно. Дългите два часа, докато я видях отново!

Излязох възбуден, нетърпелив и радостен.

Настъпваше тиха ясна нощ. От край до край, като изписан черковен купол, над града се бе разтворило звездното небе. По върховете на Витоша горяха големи огньове, сякаш благодарствени жертвеници. Булевардът стоеше безлюден от двореца чак до алеята с кестените. Срещу министерството Цар Освободител замислен държеше юздите на бронзовия си кон. Над него минаваше Млечният път и го обливаше в сребърна светлина. Царят изглеждаше беловлас и тъжен.

Аз погледнах адреса и извих зад паметника. Точно два часа от раздялата ни бях пред нейния дом. Спрях с вълнение. Тишината, светлата нощ и очакваната среща ме омайваха.

Тя сама ми отвори. Изглеждаше не по-малко развълнувана и плаха с очарованието на жена, която пристъпва към първата авантюра. Покани ме в малка стаичка, наредена ориенталски с пъстър килим, табуретка и възглавнички по пода. На табуретката вече бяха сложени две сребърни чашки за ликьор, цигари и бонбоньера. Над всичко това на четири пъстри шнура висеше от тавана сребърен кандилник, който едва осветяваше помещението. В ъгъла, върху един параван, бе хвърлено копринено кимоно. От тази стая, през завесата на преходна

рамка, ослепително бяло светеше една спалня с широко двойно легло. На нощната масичка до него във висока кристална ваза нежно се огъваха няколко стръка сини цветя.

Като насън играех героя от арабска приказка. Тя беше влюбената дъщеря на халифа, аз обреченият, когото стражите на двореца ще обезглавят след любовната нощ. Разбира се, така трагично не преценявах тогава положението си. Тя беше облечена в цветен пеньоар. Когато ходеше, виждах голото ѝ коляно. Покани ме да седна върху възглавничките до табуретката и веднага ласкаво нареди:

— За бога само преоблечете се. Ето онова кимоно чака вас!

Отидох зад паравана, дето бързо оставих пътничките си дрехи. Тая жена ме омагьосваше с маниера, по който устройваше нашата авантюра.

Седнахме под кандилницата и пихме ликьор. Тя изпиваше опиянителното питие, а сетне докосваше устните си, още сладки от ликьора, до моите. Аз галех голото ѝ коляно...

В тая нощ на наслаждения само за един миг в съзнанието ми мина тревожна мисъл. Тогава аз се измъкнах от бялата спалня, където ни завлече взаимното опиянение, отидох при дрехите си и проверих запечатания плик във вътрешния джоб на сакото: важното писмо стоеше там непокътнато...

Сутринта излязох, след като дадох клетва да се върна скоро. Тя искаше това. Изживяваше необяснима за мене тревога. Плачеше безпричинно и ме обсипваше с ласки. До вратата ме изпрати една прислужница, която, изглежда, цяла нощ се е таела из някоя от стаите на дома. Момичето беше чужденка и се смееше идиотски.

Без да се отбивам в квартирата си, същата сутрин заминах...

Върнах се много по-рано от обещания ден. Не изпуснах нито един влак. Не се отбих никъде из пътя. Когато стигнах в София, не потърсих никой друг, отидох право в нейния дом. О, никой съпруг не е бързал толкова много към своята жена, никой любовник не е бил толкова нетърпелив да види своята възлюблена. Но аз не бях нито съпруг, нито страстта на влюбения ме караха да бързам. Друго имаше и то ме ужасяваше, погубваше разума ми, убиваше ме.

Както и предполагам, тя не ме очакваше — беше отпътувала. И знаех — без да остави сведения къде отива. Тя имаше интерес да не я намеря. Страхуваше се от мене. Имаше защо: когато в легацията

получиха плика с документите, които носех, откриха, че възчнитите печати са отлепвани и доста неумело отново прикрепени. Някой беше преглеждал документите и оставил своите следи, след като научил тайното им съдържание. Несъмнено тя беше улеснила това.

Дълго не можех да повярвам. Пред нейния празен дом съмнението ми се изпари. Сега разбрах и защо беше тоя параван с кимоното, както и настойчивото искане да се преоблека. Разбрах и идиотския смях на скритата прислужница. Но тя и сама признаваше извършеното. Вкъщи ме чакаше записка от нея, написана набързо във файтона или автомобила на път за гарата, небрежно, нечетливо: „Сега навярно ме проклинате. Причиних ви голямо зло. Бог да ви закриля. Аз не можех да сторя друго. Защо вие не ме взехте? Нашата нощ няма да забравя. М.“

Какъв бог имаше тая жена, на когото ме оставяше? Или и демоните тачат бога за всеки случай? Това беше първото ми избухване, предизвикано от нейното писмо. Сетне по-спокойно се спрях на фразата — „защо не ме взехте“. Какво искаше да каже тя с това? Дали продължаваше играта на отчаяно влюбена и загубена в мрежата на своя сложен живот, или имаше нещо, което аз все още не разбирах? Тука може би се криеше неясното за отношенията ѝ със Зебо. Но независимо каква роля играеха тя и прислужницата в поставената ми клопка, аз отново бях измамен от ловките ходове на проклетия унгарец.

В деня на пристигането ми потърсих и него. Той също бе отпътувал.

Но не без следа. Научих, че бил преместен неочаквано при тяхната легация в Швейцария. За жената никой нищо не знаеше. Преди да ме потърсят да отговарям — в нашата легация бяха съставили съвсем ясно обвиняващ ме протокол за участта на носените от мене документи, — реших и аз да замина. Продадох всичко, което ми бе останало, направих някои замени, тръгнах. От Женева трябваше отново да пътувам. Имаше един щастливец в последното действие. В легацията ми казаха, че Зебо отишъл на почивка в алпийски курорт.

Аз едва виждах, че макар да настъпваше есента, в непознатата страна грееше още топло слънце, че полетата бяха позлатени и от градините ухаеха зрели плодове. Чакаше ме нов път с трена. От една малка гара пътуването трябваше да продължи с автобус десетина

километра. Автобусът беше заминал. Нямах търпение да чакам друг. Тръгнах пеша. Четиринадесет километра. Пътят водеше сред планински процеци, край пропасти и снежни върхове. Чувствах сили да измина сто пъти разстоянието. Накрая ме чакаше разплатата. Всичко, което Зебо пося, беше разцъфнало в страшен цвят. Броях стъпките си и усиливах хода. Все повече приближаваше минутата, упоителната минута на срещата. Бях сляп за доброто и опрощението. Познавате ли онова състояние, в което човек гледа пред себе си и вижда границата на света и на своя живот, границата, дето всичко свършва? Аз нямаше да имам нищо повече за отбелязване върху листа на моя живот, след като срещнех Зебо, а може би и жената. Дали тя беше с него? Защо не? Тя е още млада и хубава. Би ли се отказал той да я използва за нова работа? В последното действие на играта бяха останали двама щастливци, не един!

Аз бях съдбата, която ще нанесе удара си неочаквано накрая. Познавате ли подлеца, който ви омотава в примката, а когато вие си счупите главата, той отива на курорт? Аз виждах злите му очи и доволната усмивка. Той е внимателен към здравето си, избира яденето и чистия въздух. Той има червени бузи и блъска с лакти хората, край които минава. Плесницата най-хубаво звъни върху неговата буза. Пръстите, които биха го удушили, биха се опиянили от мекото му месо. Да се стреля по него, значи да се изхаби куршумът и да не се изпие насладата от възмездието. Обезумявах.

В курорта разпитах за него. Познавах само Зебо. Тя оставаше винаги отзаде му неизвестна. Знаеше ли я някой в София. Никой. Жалка комедиантка, която нямаше смелост и да се назове. Аз душех въздуха и усещах, че двамата са заедно. Казаха ми, че живее с някаква жена.

Наех стая в един хотел срещу вилата, в която ми посочиха, че се е настанил! Пристигнах при залез, сетне бързо се здрачи и потъмня. Вилите и хотелите, разположени в подножието на планината, блестяха като карнавални фенери. От една тераса засвири музика. Звездното небе беше прегърнало черните върхове на планината и ги целуваше.

Изправих се на моя прозорец и дълги часове наблюдавах вилата отсреща. Нищо не видях. Не бяха ли отпътували? Отишли са из планината. Тези, които обичат чистия въздух, правят всичко, за да вкарат другите сред страшната задуха на затворите. Срещу дробовете,

които гният из каменните зандани, те строят своето благоденствие. Ето как се устройват комедиите в живота. Нагоре се отива по гърбовете на излъганите. Моят гръб бе станал по-жилав и по-здрав от удара. Аз можех да се надигна, аз се надигах. Как се пада от висините — ето приятно зрелище! Това исках да видя!

През деня едва се държах от умора, но намерих сили да обиколя всички по-люксови ресторанти. Никъде не ги срещнах. Късно през нощта пак се изправих пред прозореца. Вилата отсреща тънеше в мрак. На широките прозорци в приземния и горния етаж висяха дантелени завеси, които стояха в тъмното като правоъгълни бели петна. Аз ги преброих — горе осем и долу осем.

Дълго във вилата не се мярна никаква светлина, никакъв белег на живот. Очите не издържаха вече. Втора нощ не спях. Но ето, чу се далечен тропот на конски копита. Отнякъде идеше кола с железни шини. По каменната настилка на улицата загърмяха колелата и подковите на тежки коне. Приближаваха, чух ги съвсем близо под хотела или до вилата, и спряха. Отворих прозореца и се наведох да погледна. Един кабриолет, с каквито швейцарците уреждат пътувания на своите гости из планината, стоеше пред входа на вилата. В същия миг светна електричество. Първо в сутеренния етаж, сетне и горе. Прозорците блеснаха. През дантелените завеси се разкри цялата уредба на стаите. Аз видях съвсем хубаво обстановката на срещната голяма стая — едно високо огледало с масичка пред него, настрана двойна бяла врата, широко отворена.

Сънят и умората изчезнаха, сякаш поех някакви сили. Чух гърма на отминаващия кабриолет, без да наведе глава. През срещната стая премина тя. Свали шапката, остави я на масичката пред огледалото. Доближи до прозореца, повдигна ръка да отмести завесата и застана между дантелата и стъклото. Изглеждаше уморена и сякаш тъжна, облегна челото си на прозореца. Тъй както някога я бях видял! В София! В дома на Зебо! Познах я веднага и си спомних, че тъй я бях видял някога. Не отмахвах поглед от нея. Тя криеше лицето до студеното стъкло, сякаш искаше да виждам само златото на косите ѝ. Влезе едно момче в стаята и посегна да угаси електричеството, видя я и се отказа. Тя се отдръпна от прозореца. Отиде пред огледалото. Започна да се разсъблича и да оправя косата си...

Аз останах на моя прозорец. Тя беше замайващо хубава. Може би затова се бе появила в осветлената стая. Не се стесняваше да я гледат. Аз жадувах да разкъсам маската на тая красота, зад която се криеше лъжата. Сутринта ме завари на прозореца. Чаках да излезе той или тя, или двамата.

От камбанарията на близкия хълм часовник удари десет пъти. Отворих очи. Бях заспал на прозореца, без да се помня от умора. Но дали камбанният звън ме събуди, или... От прозореца насреща втренчено ме гледаше Зебо. Аз видях изненадата в очите му, но той ме позна, когато се изправих. Дали изненада или страх се появиха в очите му? Не! Той махна с ръка, отвори прозореца, повика нещо, направи знаци да почакам и изчезна.

Останах като смъртник на прозореца. Така, с притворени очи, изтръпнал в очакване или от някакво непознато смущение. През паметта ми минаваше като светкавично бърз филм моят живот. Без да разчитам на никакви покровителства, аз учих, завърших, взех изпити и постъпих в министерството, дето не назначаваха съвсем лесно. Постигнах всичко със способностите си. Достигнал доста бързо донякъде в кариерата, замечтах да ме пратят в чужбина, в някоя легация. Малко ме делеше от това, а дните ми течаха от успех на успех. Аз бях белязан от щастието, както слънцето позлатява хубавите дни. Зебо разруши всичко, използвайки увлечението ми по неговата агентка. Но слабост и грешка ли е любовта? Да, могат да се кажат хиляди мъдрости за предпазливостта, задължителна особено за човек с моята длъжност, и все пак аз не осъждам своето увлечение, а оня, който мръсно използва свящото човешко чувство. Мислех това и кръвта ми лудееше и ме замайваше. Стоях като прикован. Сега бях станал един, когото очаква съд, а оттука нататък непрогледен живот. Слънцето и щастието като че не са били! Но виновникът за всичко съществува. И той идеше, даде ми знаци, че ще дойде при мене.

На вратата се почука. Без да дочака отговор, той влезе в стаята.

— Драги приятелю!

Спря наблизко и сякаш никога не бе изричал приятелския поздрав или му трябваше за нещо да подчертае, че това е поза, сложи монокъла и изгледа стаята ми с досада. Не му хареса. Наистина тя беше една от евтините, в каквата той не би слязъл. Аз стоях прикован до прозореца и го гледах.

Той заговори небрежно, бавно:

— Ех, драги, радвам се, че ви виждам. Може би аз ви причиних при нашата игра в България известни неприятности, но...

Повдигна очи към мене, намести монокъла си.

— Какво да се прави! Такава професия сме си избрали — или аз вас, или вие мене...

Имаше доволен, надменен израз. Той ликвидираше с една дреболия, без да скрива обидното си снизхождение към мене.

— За в бъдеще, всеки случай, пазете се от жените, драги...

Аз стисках ръце зад гърба си, пръстите ми се гърчеха. Той протакаше лениво думите си, неочаквано се засмя:

— Спомняте ли си алеята с японските рози. Наистина вие излязохте твърде доверчив. Мици имаше за задача да седне при вас на скамейката, а вие се уловихте и само от един поглед...

Не отмахвах очи от него и до пречупване стисках ръцете си. Едва дишах. Идеше буря. Той тръгна из стаята, като сложи ръка в джоба си.

— Но знаете ли, едно обстоятелство остана и за мене не съвсем изяснено. Обясненията на Мици ми се струват някак непълни. Как успя тя да проникне до съдържанието на документите, които вие носехте. Разбира се, тайната на документите, поне за мене, вече не представляваха никаква стойност, след като българското правителство определи най-сетне на коя страна ще отиде във войната, но успехът на Мици истински ме интригува, как тя успя...

Думите му все повече ме освобождаваха от железния обръч, с който жаждата за мъст притискаше разума ми. Разбрах съвсем ясно мисълта му. Може би той не беше осведомен за ходовете на Мици и го мъчеше някакво подозрение. Изненадата ми беше голяма. Дали той не лъжеше, дали не ме подвеждаше в някаква посока, или наистина не знаеше как ме изигра жената. Доловил възможността да увеличи сладостта от отмъщението си, казах дръзко:

— Питате как? Като ме покани у дома си и ми се отдаде! Платено добре, както разбирате!

Чаках да се изсмее. Какво можеше да значи за него постъпката на някаква си Мици, навярно платена негова агентка! Но той изведнъж сякаш изсъхна, изправи се на пръсти, удължи се и погледна страшно.

— Това не е вярно! Вие лъжете!

Гласът му хриптеше, задавен от изблик на голямо вълнение. Така можеше да се държи само един измамен мъж, в когото подозрението се вмъква като заредена, бомба. Не знаех какво да мисля. Възможно ли беше той да не знае хитрия план на жената? Не е ли бил този план ръководен от него? Неочаквана радост изпълни сърцето ми. Предизвикателно добавих:

— Срещу такова плащане аз давам всичко, когато жената е от някакво качество. А вашата Мици съвсем не е лоша!

Той беше извън себе си. Тропна крак.

— Вие лъжете! Лъжете, глупак!

Лицето му се раздираше от бяс. Той не можеше да понесе удара. Но аз не гледах вече това. Без да се помня, прекрачих до вратата, отворих я, изкрясках да излезе.

Зебо дишаше тежко. Свиваше пестници.

— Нищожество! Аз ще ви унищожа, аз ще ви смажа...

Разбеснял плюеше думите. Във втреченото му око зад монокъла гореше познатият зъл огън. Като вихър аз се извърнах, грабнах стола, който попадна в ръцете ми, и го хвърлих. Зебо се строполи. Монокълът му се търколи на пода. Аз яростно го настъпих. Стъклото прасна под обувката ми...

Упоителната минута на отмъщението беше дошла и аз я усещах с цялото си същество. Не ме ли влуди кръвта, потекла от главата на Зебо. Изтичах от стаята, през коридора на хотела, през улицата, вмъкнах се в срещната вила. Знаех кого диря там. Но аз не я дирех сега само за да ѝ нанесе удар, а и да чуя от нея онова, което тъй неочаквано подслади моето отмъщение. Една прислужница се изпречи на пътя ми, извика изплашена и сама се отдръпна. Аз се отправих нагоре. Тичах и се качвах по стълбите, ловък като пантера. Спомням си, че помислих това, без да мога да се въздържа. Не знаех какво щях да направя — водеше ме жаждата да я срещна, да я видя, да ѝ задам въпрос, да попитам човек ли е тя, смята ли се човек. Но преди всичко исках да изтръгна от нея признанието ѝ за нашата любовна нощ.

Блъснах някаква врата и влязох в голямата стая с огледалото, която виждах от прозореца на хотела. Смятах, че е там, и наистина я намерих в тая стая. До една от стените имаше диван. Отпреде му на пода — бяла мечешка кожа. Тя лежеше на дивана по гърди, притиснала глава между белите си голи ръце и втречила поглед в една точка.

Аз се облегнах на вратата. Няколко мига тя сякаш не ме чуваше и не ми обърна никакво внимание. Вън от улицата се чу глъчка на хора, които се събираха от всички страни. Тя не обърна внимание и на това, но внезапно, сякаш пронизана от погледа ми, дигна очи към мене и изписка леко. Погледите ни се срещнаха. Тя стана, онемяла от учудване, очите ѝ станаха големи. Сините ѝ очи под короната от патинирано злато.

Не проговорих. Гледах я мълчалив и едва дишах. Въздухът в стаята гореше. Тя се усмихна тъжно, в очите ѝ проблеснаха сълзи.

— Мой мили, бедни приятелю.

Протегна ръце и пристъпи към мене, готова да се хвърли в прегръдката ми. При движението дрехата ѝ се разтваряше и аз видях пак розовото коляно. Там я бях целувал. Тя сложи ръце на раменете ми и обезсилена падна до нозете ми. Хванах пръстите на белите ѝ голи ръце и яростно я отблъснах.

— Комедиантка!

Тя легна на пода, като скри лицето си между ръцете. Виждаше се само бледата страна около едното ухо, открито от косите. Диво, жестоко желание ме обхвана. Спомних си за оная чудовищна жена, която бе настъпила лицето на своя любим. Паметта ми възстановяваше спомена за случилото се някога във входа на моя дом в София и жадно исках да настъпя и аз лицето на жената, която лежеше в нозете ми и която някога така много обичах. Сега разбирах какво значи една такава постъпка. Това беше удовлетворението на излъгания, на подиграния...

Дигнах крак и спрях. Нейната дреха се бе отместила и открила белия гръб, който някога целувах. Усетих сладостта от докосване на красивата ѝ плът. Завладяваше ме споменът за нашата любовна нощ. Тя пиеше ликьор и ме целуваше с още подсладените си устни, а в спалнята съблече дрехата си, за да ме подлуди съвсем. Аз обичах тая жена, все още я обичах и желяех.

— Комедиантка! Комедиантка! — толкова по-яростно виках.

Тя се дигна бавно и така облегната на ръцете си, извърна глава към мене, очите ѝ бяха станали стъклени.

— Аз тъгувах за вас...

Задушавах се от вълнение.

— Комедиантка!

— Може би ви обичах — продължаваше тя. — Аз бях жертва в ръцете на Зебо и трябваше да върша каквото ми нареди. Той ми даваше средства да живея. Когато вие не пожелахте да тръгна с вас, аз трябваше да извърша още нещо, за да заслужи признателността му...

Уличната глъчка се чуваше вече под прозорците. Вън беше станало нещо необикновено и разтревожени хора викаха. Тя продължаваше:

— Но аз си отмъстих същевременно. Той не знае за нашата любовна нощ и би дал всичко, за да не се е случила. Той ми дава пари и любовта си. Слага ме за примка, като разчита на моята хитрост. Но той не подлага тялото ми, което ревниво пази само за себе си. Аз извърших подлото към вас, като ви измамих, но оная нощ ви обичах и ви принадлежах...

Уличният шум изведнъж изпълни къщата. Идеха много хора, чиито стъпки гърмяха по стълбите и коридорите. Дали Зебо не бе ме предал, или ударът върху главата му го бе убил и сега търсеха убиеца. Аз не се интересувах от нищо. Слушах само какво говори тя. Значи беше истина. Тя е мамила и Зебо. Дори повече него, отколкото мене. Тя му е продавала услугите си за пари и го е лъгала, за да покаже, че не е била бездушна машина. Адска и сладка жена!

Жаждата за мъст гаснеше у мене. Виждах разбеснелия поглед на Зебо и се чувствавах удовлетворен. Тя се изправи и тръгна към дивана, седна там и проговори тъжна:

— Можех ли да бъда толкова паднала да лъжа и него, и вас! Но какво ми се налагаше, останала сама! Защо вие бяхте сляп за чувствата ми!

Пристъпих крачка към нея и силите ме напуснаха. Коленичих, прегърнах коленете ѝ. Може би тя имаше право. Помъчих ли се аз да проникна в душата ѝ. Галех я и се мъчех да я утеша.

— Кажете, обичате ли ме сега и аз ще простя всичко!

Помислих за бъдещето с надежда. Тя не отговори, почувствах само как трепна. Аз шепнех за възможното още наше общо щастие, ако ме обича. Неочаквано тя силно, нервно ме отблъсна. Стана много възбудена. В същия миг чух я да вика:

— Защо не ме взе, защо тогава не ме изтръгна от моето робство! Защо сега, защо сега ти иде това на ума, когато от мене не остана нищо! Иди си! Остави ме на мира.

В думите ѝ имаше сълзи и гняв. Гневът на обидения и унижения. Сега, като помисля за нейната постъпка и за всичко, което извърши тая жена, разбирам драмата ѝ. Тогава не можех да сторя нищо. На вратата се похлопа шумно и няколко гласа извикаха. Сетне стражари нахълтаха в стаята. Те ме взеха и отвлякоха насила. Доведоха ме тука между четирите стени. Скоро разбрах защо. Намерили Зебо мъртъв в хотелската стая. Мене ме съдиха и осъдиха. Петнадесет години ще остана между тези каменни зидове. Аз мисля само за нея. Няколко седмици, след като ме затвориха, получих писмо. Тя ми пишеше: „Не се разкайвам, че ви отблъснах. Не се разкайвам и за всичко, което казах. Мразя ви, мразя ви! Убиец!“

По-късно тя отново ми писа: „Аз бях младо, бедно момиче от крайните квартали на София. Той ме взе и обсипа с разкош и нежности. От любовта му няхах никаква нужда, но богатството ме правеше по-хубава и аз му бях послушна. Вие сте първият, когото обикнах, без да имам право на това. Скришом аз си откраднах вашите ласки, но трябваше да ги платя. Защо вие не бяхте мъж да ме разберете, да ме вземете, да ме отнесете. Аз горчиво плача за страданията, които ви причиних, и се радвам, защото ги заслужавате. Какво ми остава сега, загубила и него, и вас! Не зная, не зная. Проклинам и него, и вас...“

След това не ми се обади. Аз и не чакам да ми се обади. Какво остана от живота ми. Тука трябва да лежа петнадесет години, а когато се върна в родината, да бъда съден за безотговорния начин, по който се отнесох с поверените ми държавни книжа.

Не, аз вече нищо не чакам. В живота веднъж се хвърля добър зар. Шмид е прав, колкото и просташки да звучи тая негова мъдрост. Ако винаги хвърлях, нямаше да бъда в затвора. В живота се играе с отворени очи. Аз го минах сляп...

Късчето небе, което гледам, е твърде много. Аз искам да остана в мрак. Да се загубя и за себе си! Нейното обвинение ме мъчи. Аз не я мразя, че ме обвини. Тя ме отбеляза. В живота се играе с отворени очи. Аз хвърлих веднъж добре. Една скъпа, любима жена можеше да бъде само моя и вместо да стана убиец и бъда съден като предател, можех да разчитам на някакво щастие. Играех със затворени очи и загубих всичко. Тя ме отбеляза. Нека се знае, че аз съм от ония, които губят.

Един Шмид, комуто е трябвало само да не носи бръснач в джоба си, за да бъде щастлив...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.